

เรื่อง ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูชาติ

ในโอกาสครบรอบ 20 ปี สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติไบเทค กรุงเทพมหานคร

วันอังคารที่ 12 พฤศจิกายน 2545 เวลา 18.00 น.

วันนี้ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติที่ได้มาเล่าแนวคิดในการแก้ปัญหาของชาติให้บรรดามหาบัณฑิตจากศศินทร์ทั้งหลายฟัง ศิษย์เก่าคนหนึ่งที่ผมคุ้นเคยคือคุณสมเจตน์ ซึ่งขณะนี้กำลังทำหน้าที่ปรับโครงสร้างหนี้ให้ศิษย์เก่าศศินทร์หลายคน ถือว่าเป็นเรื่องโชคไม่ดีของประเทศที่เหตุการณ์เกิดขึ้นคราวที่แล้ว ผมคิดว่าท่านทั้งหลายที่พบเหตุการณ์อย่างนั้น อย่าเพิ่งไปประกาศความพ่ายแพ้ของตัวเอง ต้องถือว่าตอนนี้กำลังเสียค่าเล่าเรียน และกำลังเรียนวิชาใหม่ท่านจะประกาศความพ่ายแพ้ต่อเมื่อท่านได้ยอมแพ้ใจตัวเองว่าไม่สู้แล้ว ตรงนั้นท่านคือผู้แพ้ที่แท้จริง การเดินทางของการสร้างตัวเจออุปสรรคล้มลงไปก็ลุกขึ้นใหม่ได้ ถ้ายังมีสติปัญญาหลงเหลืออยู่ แต่ถ้ายอมแพ้เมื่อไรก็คือการยอมแพ้อย่างแท้จริง การล้มลงไปหรือการตั้งหลักของธุรกิจไม่ได้ถือเป็นการพ่ายแพ้ ถ้าถือเป็นการพ่ายแพ้ผมไม่มีวันนี้ เพราะผมพ่ายแพ้ยังกว่านักธุรกิจในวันนี้หลายเท่าสมัยผมใครเป็นหนี้บวกดอกเบี้ยเต็ม ๆ ลดหนึ่งบาทก็ไม่ได้

วันนี้ผมจะพูดให้ทุกท่านฟังแบบไม่มีทฤษฎี มีหนังสือเล่มหนึ่งชื่อเรื่องไม่น่าสนใจเท่าไร เพราะเอาชื่อของคนแต่งมาใช้ คือ สุเวอร์วิชชั่น คนแต่งชื่อ นายเกร์ สุเวอร์ ซึ่งเป็นเจ้าของบริษัทหนังสือ เขียนหนังสือโดยพูดถึงแนวคิดสำหรับความสำเร็จในธุรกิจ เขาบอกว่าความสำเร็จขององค์กรอยู่ที่ความสามารถของผู้นำที่เห็นในสิ่งที่คนอื่นไม่เห็น ที่ชอบถามคำถามที่คนอื่นไม่ถาม แล้วชอบเอาประสบการณ์ต่าง ๆ มารวมเป็นยุทธศาสตร์ และเขียนพิมพ์เขียวในการบริหารออกมาโดยไม่มีการเลียนแบบสูตรใดสูตรหนึ่งโดยเฉพาะ อาทิ นายแซม วอตัน นายไมเคิล เดล เป็นต้น เพราะฉะนั้นผู้นำประเภทนี้ยังยอมที่จะติดตามการทำงานของผู้นำทั้งหลาย เพื่อให้รู้ว่าวิวัฒนาการเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นท่านบริหารองค์กรของท่าน ท่านไม่จำเป็นต้องมีสูตรสำเร็จ แต่ที่สำคัญ

คือว่าท่านต้องเรียนรู้ ท่านต้องเปิดตัวเองกับการรับรู้ แล้วท่านต้องกล้าฟังประเภทคนขวาง ๆ ถ้าท่านรับฟังคนเหล่านี้ได้ ท่านก็จะมิอะไรใหม่ ๆ ที่จะเปลี่ยนแปลงการบริหารองค์กรท่านอย่างต่อเนื่อง เพราะองค์กรนี้เปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิต เมื่อมีชีวิตต้องมีการเปลี่ยนแปลง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหาร ท่านต้องพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นี่คือรูปแบบเดียวกับที่ผมใช้ และมีสิ่งหนึ่งที่ที่น่าสนใจในหนังสือเล่มนี้ เขาบอกว่าบริษัททั้งหลายที่ทำมาค้าขายจะต้องเข้าใจ พวกเบบี้บูม เพราะในอเมริกามีคนกลุ่มหนึ่งตอนยุคเบบี้บูม ที่มีรูปแบบและลักษณะที่แปลกกว่าคนอื่นและเป็นกลุ่มใหญ่

เพราะฉะนั้นในประเทศไทยวันนี้สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ต้องสนใจบุคคลซึ่งได้เข้าสู่การศึกษา ยุคที่เริ่มต้น เป็นการศึกษาที่แย่ เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2519 เพราะฉะนั้นเราต้องดูว่าผลผลิตของการศึกษาของคนในช่วงปีดังกล่าว ซึ่งคนเหล่านี้เป็นคนไทยที่เป็นผลผลิตของการศึกษาที่สอนให้คนท่องจำ สอนแบบว่าคนเป็นส่วนหนึ่งของสายการผลิต คิดด้านเดียว คิดบูรณาการไม่เป็น แต่คนเหล่านี้มีสิ่งที่ได้เปรียบคนยุคผมก็คือมีการติดต่อบริการมากกว่าเพราะเทคโนโลยี แต่คนเหล่านี้ขาดอะไร เราต้องเสริมอะไร นั่นคือสิ่งที่เราต้องเข้าใจ

วกกลับมาในเรื่องของประเทศว่า เราอยากจะทำอะไรดีอย่างไร ต้องมาถามว่าวันนี้เราป่วยเป็นโรคอะไร ถึงจะพักฟื้นและพิเคราะห์กายให้แข็งแรงและออกวิ่งใหม่ ประเทศไทยวันนี้คือคนไทยที่อยู่ในประเทศ ซึ่งป่วยด้วยโรคอะไร ซึ่งคงป่วยด้วยโรคของการที่จะต้องเตรียมตัว เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อทำตัวเองเข้าสู่การแข่งขันในยุคของสังคมฐานความรู้ ที่ต้องอาศัยแนวคิดของบุคลากรที่มีความรู้ในสถาบันต่าง ๆ ตรงนี้คือสิ่งที่เรายังอ่อนแอ แถมยังมีคนจนเพราะเราเป็นประเทศสองสังคม คือสังคมคนจน และสังคมคนเมือง วันนี้เราต้องดูว่าจะลดช่องว่างตรงนี้ได้อย่างไร

ส่วนที่สองที่ถามว่าป่วยอะไรนั้น ต้องหันมาดูพื้นที่ประเทศไทยซึ่งป่วยเพราะว่า ทรัพยากรถูกนำไปใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพและค่อนข้างจะลึกลับหรือหมดแล้ว จนถึงวันนี้ทรัพยากรของเราก็คงยังไม่ดี น้ำท่วมที่ต้องเดือดร้อนกันมาก ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของเรามีปัญหา เราต้องกำหนดเป้าหมายว่าเราจะไปตรงไหน แล้วค่อยมากำหนดว่าเราจะไปอย่างไร ใครเป็นเจ้าของ ใช้เวลานานเท่าไร ใช้เงินเท่าไร และจะเอาเงินมาจากไหน ใครจะร่วมกระบวนการในการรักษาค้นป่วย นี่คือหลักวิเคราะห์ของผมทั้งหมด ผมคงไม่มีเวลาลงในรายละเอียดทุกเรื่อง แต่ว่าผมจะบอกวิธีเดินยุทธศาสตร์ของผม 3-4 เรื่อง ซึ่งคงไม่มีเวลาตอบโจทก์ทั้งหมด

วันนี้โลกกำลังมองปัญหาของโลก บรรดาผู้นำทั้งหลายไปนั่งเจรจากันในการประชุม เอเปคที่ประเทศเม็กซิโก มีการเจรจากัน 2 มิติ เหมือนประเทศไทยจำลองย่อมา คือโลกมี 2 ส่วน คือ

ประเทศที่พัฒนาแล้ว ก็จะพูดถึงความที่อยู่บนฐานด้านเทคโนโลยีเป็นหลัก ส่วนประเทศกำลังพัฒนา จะพูดถึงปัญหาการจัดความยากจน การเพิ่มศักยภาพมนุษย์เป็นหลัก แต่ถามว่าวันนี้ประเทศไทยจะเอาอย่างไรดี ผมอยากจะดึงพวกแผ่นเสียงตรองว่า คิดที่ไรก็ออกมาเหมือนที่ผมได้ยินมา 10 ปี ตั้งแต่หนุ่มจนแก่ก็จะพูดคำเดียว เพื่อจะได้เข้าใจว่า วันนี้ลองคิดอีกครั้งว่าจะพูดอย่างเดิมหรือไม่ ผมจะเล่าตัวเลขให้ฟัง ออสเตรเลีย GDP 390 พันล้าน ดอลลาร์ 63.8 พันล้าน ประเทศไทย GDP 122 พันล้านน้อยกว่าออสเตรเลีย 3 เท่ากว่า ดอลลาร์ 69.3 พันล้าน มากกว่าออสเตรเลีย ออสเตรเลียไม่ได้เป็นประเทศที่พึ่งการส่งออก แต่ยังคงรุ่งเรือง มี GDP ที่สูงกว่าประเทศเรา มีรายได้ต่อประชากรสูงกว่า เป็นประเทศพัฒนา ประเทศญี่ปุ่น GDP 4,842 พันล้าน ดอลลาร์ 40 เท่าของประเทศไทย ดอลลาร์ 479.2 มากกว่า 7 เท่าของการส่งออก ถ้าหันกลับไปดูประเทศพึ่งการส่งออกทั้งหลาย มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย ฟิลิปปินส์ ยามมีวิกฤติเศรษฐกิจปวยหุด เพราะว่าพึ่งพึ่งการส่งออก การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากเกินไปไม่สมดุลกัน ทั้งภาษาสาธารณสุข ทั้งภาษาของพระพุทธเจ้า สิ่งมีชีวิตทั้งหมดต้องการความสมดุล ถ้ามีอะไรมากเกินไป น้อยเกินไป ป่วยทั้งนั้น

เพราะฉะนั้นรัฐบาลนี้จึงเข้ามาและเห็นชัดเจนว่าการเติบโตด้านการส่งออกไม่สมดุลซึ่งเป็นอันตราย การสมดุลไม่ได้หมายความว่าต้องลดการส่งออก ต้องเร่งทั้งสองทาง แต่ต้องเร่งภายในประเทศให้มากเพราะภายในประเทศนั้นยังมีช่องทางในการเร่งได้มากขึ้น นี่คือนโยบายแรกๆที่รัฐบาลต้องทำคือการปรับทั้งภายในประเทศ และส่งออก และผมจะเร่งทั้งสองทาง ไม่ได้เร่งทางใดทางหนึ่ง แต่ถามผมอยากได้อะไร คือเป้าหมายของผมอยากได้ 60% ภายในประเทศ 40% ส่งออก

วันนี้ทำไมผมไม่ตกใจเรื่องประเทศอิรัก เพราะถ้ามีการสู้รบเกิดขึ้น ประเทศไทยเดือดร้อนเพียงเล็กน้อย ถ้าน้ำมันราคาเฉลี่ยไม่เกิน 29 ดอลลาร์ต่อบาเรล แทบจะไม่ค่อยรู้สึกอะไร เพราะฉะนั้นวันนี้สิ่งที่พยายามพูดกันว่าข้างนอกไม่ค่อยดี เป็นห่วงกัน ไข่ครึ่ง แต่ไม่มากเหมือนเมื่อก่อนเพราะวันนี้เราได้สมดุลด้วยภายในประเทศ สมดุลตัวนี้บรรดาผู้ส่งออกกำลังเร่งหาตลาดให้ ไม่ใช่เรื่องของการลดส่งออก แต่ผมกำลังพยายามทำให้ภายในประเทศดีขึ้นให้ได้

ตอนนี้อาเซียนกำลังเนื้อหอมมาก หลังจากที่จีนกับไทยคุยกันใกล้ชิด หลังจากที่สิงคโปร์กับไทยประกาศว่าเราจะช่วยกันฟื้นฟูอาเซียน หลังจากที่มีวิกฤติเศรษฐกิจ ใน 1997 อาเซียนชวนเราลงไทยกับสิงคโปร์เริ่มผลักดันในการประชุมพหุภาคี จีนประกาศทำ FTAกับอาเซียนภายใน 10 ปี เมื่อปีที่แล้ว พอปีนี้จีนมาด้วยข้อตกลง ญี่ปุ่นกลัวน้อยหน้าจึงมาบ้าง ขอแถลงการณ์ร่วม และมีการลงนามด้วย อเมริการู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นที่พมเปญ จอร์จ บุช มาเอง มาประชุมกับผู้นำอาเซียนบอกว่าเราจะเสนอ EAI (Enterprise for Asian Initiative) คือใครที่เป็นสมาชิกอาเซียน ที่ยังไม่ได้เข้า WTO

อเมริกาจะช่วยเร่งให้เข้าได้เร็ว ใครที่เป็นสมาชิก WTO แล้ว อเมริกาจะมาด้วย Trade and Investment Agreement หรือกรอบด้านความร่วมมือทางการค้าและการลงทุน ซึ่งจะนำไปสู่ FTA (เขตการค้าเสรี) กับอเมริกา อินเดียมาทีหลัง เป็นครั้งแรกที่ร่วมกับอาเซียน มาแรง มาถึงบอกว่าพร้อมจะทำ FTA กับอาเซียนภายใน 10 ปี ซึ่งอินเดียไม่เคยเคลื่อนไหวมาก่อน ผมจึงบอกผู้นำอาเซียนว่า วันนี้ต้องสร้างความตระหนักถึงความเป็นอาเซียนให้มาก แต่สินค้าจะต้องพัฒนาและการรวมตัวของอาเซียนยังไม่ค่อยดี อัฟต้าซึ่งเป็นตัวเริ่มต้นของการทำเขตการค้าเสรี เริ่มมีบางประเทศออก ผมบอกว่าหยุดคิดถอยได้แล้ว วันนี้ถ้าทุกคนห่วงทีละสาขาไม่ทันกัน เพราะฉะนั้นวันนี้ผมก็บอกว่า ผมทำทวิภาคีดำเนินการอย่างรวดเร็ว วันนี้เราแข่งกันที่ความเร็ว เพราะฉะนั้นประเทศไทยวันนี้ถามตัวเองว่ามีอะไรที่ยังแข็งอยู่บ้าง ยังพอมีแต่ไม่มาก ถ้าช้าใช้หมด เพราะฉะนั้นเราต้องเคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็ว ผมบอกกับอาเซียนว่า เราต้องฟันให้สูง ไปอย่างรวดเร็ว ไปได้ตามความฝัน เราต้องหาความพอดี ผมเดินหน้า วันนี้รัฐบาลเดินหน้า FTA นี่คือการแสวงหาตลาดใหม่และเม็ดเงินลงทุนเข้าไปในประเทศ นี่ก็อาหนึ่งที่ทำกันมานาน แต่ผมทำมากกว่า แสดงว่าผมไม่ได้ลด ผมจะเพิ่มอีกขาซึ่งไม่เคยทำให้มันเคลื่อนไหวมากขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุล 50 แล้วเป็น 60, 40 ในที่สุด วันนี้เราเดิน FTA กับ อินเดีย ซึ่งจะเซ็น FTA กับประเทศไทยก่อนการประชุมอาเซียนคราวหน้า ที่ประเทศอินโดนีเซีย จีนก็จะเซ็นกับไทยก่อน ซึ่งเรากำลังพยายามผลักดันก่อนอินเดีย ออสเตรเลียกำลังประกาศความก้าวหน้าของการเจรจา FTA กับเราในสัปดาห์หน้า อเมริกากำลังเร่ง TIFA เพื่อจะนำไปสู่ FTA บาเรนส์กำลังจะเซ็น FTA ประมาณปลายเดือนนี้เพื่อเป็นประตูทางการค้าสู่กลุ่มประเทศอ่าว ญี่ปุ่นกำลังเร่งเช่นเดียวกัน ปีหน้าต้องลงนาม FTA ท่านทั้งหลายอาจจะกลัว ในฐานะที่ผมไม่ได้บริหารส่วนย่อย แต่ผมบริหารประเทศไทย เพราะฉะนั้นผมไม่ได้ดูแลแต่ละส่วน ผมมองภาพรวมก่อน

ประเทศไทยมีประชากร 63 ล้านคน ตลาดที่เราทำการเจรจา FTA ทั้งหมดมีเกินครึ่งหนึ่งของโลก อินเดียจีน 2,300 ล้านคน อเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย รวมเกือบ 3,000 ล้านคน อาเซียนอีกเกือบ 3,000 กว่าล้านคน แสดงว่าเรามี FTA เกินครึ่งหนึ่งของโลก เพราะฉะนั้นเราใช้คน 63 ล้านคนผลิตให้คน 3,000 กว่าล้านคนบริโภคหรือใช้ เชิญคนเหล่านั้น 3,000 กว่าล้านคนผลิตแล้วมาให้คน 63 ล้านคนบริโภค ก็บริโภคได้เท่านี้ เหมะเท่าไรก็บริโภคได้แค่ 63 ล้านคน แต่เราเทพไปหาหมด เพราะว่าบ่อเขาใหญ่ บ่อเราเล็ก แทนที่คนเหล่านั้นจะย้ายฐานไปอยู่จีนก็มาทำที่ไทยก็ขายจีน อินเดีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย อเมริกาขายประเทศกลุ่มอ่าวได้ แต่ถ้าทำที่จีนขายให้อินเดียไม่ได้ นี่ก็ภาพรวมที่ผมมอง แต่แน่นอนว่าผมต้องมาดูในภาคเอกชนทีหลังว่าตรงไหนอ่อน ต้องช่วยเหลือ ซึ่งผมจะ

เรียกภาคเอกชนมาคุย ต้องเตรียมตัว แต่ปีหน้า FTA ลงนามก็จริงอยู่ แต่ไม่ได้ไปทุกส่วน เราจะไปในส่วนที่ไปได้ก่อน แล้วหลังจากนั้นจะเริ่มขยาย เพราะฉะนั้นเราต้องเตือนให้ภาคเอกชนเตรียมตัวพร้อมในการไปแสวงหาผลประโยชน์และโอกาส กับพร้อมทั้งป้องกันที่จะถูกบุก เพราะฉะนั้นเรื่องของการส่งออก เรื่องของตลาดข้างหน้าคือยุทธศาสตร์ที่ผมต้องทำอย่างต่อเนื่องต่อไป และทำมากกว่าเดิม

ส่วนการค้าภายในประเทศนั้นวันนี้เรายังเติบโตน้อยแต่ยังโตได้อีกมาก เพราะเรามีประชากรที่สามารถใช้ประชากรที่เป็นภาระ มาเป็นประชาชนผู้ผลิต ได้อีกมากมาย ทำไมถึงเป็นภาระ เพราะเขาจน ทำไมเราไม่ให้โอกาสเขา เราคิดมานานแล้ว วันนี้ถือว่าคิดผิด คิดใหม่ได้เพราะเราคิดผิดไปแล้ว เราชนเงินออมที่มีอยู่น้อยนิดของในชนบทมาสร้างความเจริญเติบโตให้ในเมืองกับกรุงเทพฯ มานานแล้ว เหลือเงินเพียงเล็กน้อยให้เขาพัฒนาตนเอง ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องให้โอกาสเขา เอาเงินเหล่านี้กลับไปพัฒนาเขา และวันนี้สิ่งที่อยู่นอกระบบมีสูงถึง 69% แต่ในระบบมี 31% เพราะฉะนั้นเรายังมีช่องทางในด้านนี้อีกมาก ทำนอกระบบ ให้เข้าสู่ระบบ เมื่อเข้าสู่ระบบแล้ว คนจนหรือคนด้อยโอกาส หรือบริษัทเล็ก ๆ ทั้งหลาย จะสามารถยืนอยู่บนลำแข้งเข้าสู่ระบบ ต้นทุนทางการเงินก็จะต่ำลง ความสามารถเข้าสู่แหล่งการเงินก็จะมากขึ้น

พรสวรรค์เป็นเรื่องที่ช่วยกันทั้งภาครัฐและเอกชน ภาครัฐต้องส่งเสริมคนที่มีพรสวรรค์ ให้มีความก้าวหน้า ต้องมีช่องทางด่วนให้กับคนที่มีพรสวรรค์ ไม่เช่นนั้น พรสวรรค์หายไปเลย เมื่อวานนี้ครับ สถาบันแห่งหนึ่งของสิงคโปร์ ประกาศให้ทุนเด็กอาเซียนไปเรียนดนตรีที่สิงคโปร์ เพราะต้องการสร้างเด็กที่มีความสามารถทางด้านดนตรีให้เป็นระดับโลก ให้ทุนการศึกษา ให้ฟ็อกเก็ต มั่นนี้ พรสวรรค์จะเป็นสินค้าภายใต้ระบบทุนนิยม ซึ่งเขาพัฒนาไปแล้ว แต่เราไม่ทราบ เราต้องรีบทำแล้วละ ต้องพัฒนาพรสวรรค์ ไม่เช่นนั้นเราเข้าสู่ระบบพื้นฐานองค์ความรู้ไม่ได้ เมื่อสักครู่นั่งคุยกับท่านอธิการ ผมบอกว่า วันนี้พรสวรรค์ทั้งหลายอยู่ในภาคมหาวิทยาลัยมาก เพราะทั้งส่งไปเรียนมา แต่ปรากฏว่าเราใช้พรสวรรค์ส่วนนี้น้อยไป การสอนหนังสืออาทิตย์ละ 3 – 4 ชั่วโมงไม่เพียงพอ การทำวิจัย ค้นคว้า แคร่ระดับค้นคว้าเบื้องต้นไม่พอ เรายังเข้าคำว่า สหวิชา การสร้าง ความสัมพันธ์ของสาขาวิชา เพื่อสร้างความรู้ใหม่ ๆ น้อยมาก วันนี้ผมอ่านเวปไซด์พูดถึงเรื่องของ econophysics คือ เอากระบวนการไปใช้กับเศรษฐศาสตร์ เพราะว่าทางด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองนั้น เป็นลักษณะของการใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสมมุติว่า อย่างเศรษฐศาสตร์การเมืองไปอธิบายเรื่องตลาดหลักทรัพย์ เรื่องการขึ้น – ลงของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ก็แสดงว่าทฤษฎีนี้สมมุติว่าทุกคนลงทุน ทุกคนมี ลางเนล ข้อเท็จจริงแล้ว ตัวเศรษฐกิจแบบจำลอง ที่อาศัยคณิตศาสตร์

อธิบายไม่ได้ เพราะฉะนั้นก็เลยพยายามที่จะหาคนที่มีความรู้แขนงอื่นมาร่วมคิดร่วมทำ เกิดการประสานความรู้ทางฟิสิกส์ ซึ่งจะใช้ลักษณะของการทดลอง การสังเกต พฤติกรรมนักลงทุน ในการลงทุนของนักลงทุน เอนักการเงินเข้ามา เอนักข้อมูลคั่นคว้าเข้ามา ที่เมืองนอกเป็นอย่างนี้หมด แต่เรายังอยู่ตามลำพัง อยู่ของใคร ของมัน ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และนับประสาอะไรจะใช้วิชาการที่ต่างคนต่างเป็นเลิศมารวมกัน ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่เราไม่สามารถสร้างความรู้ก้าวหน้า ไม่สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาได้

มีอีกหลายเรื่องครับ แน่นนอนครับอีกเรื่องที่น่าสนใจ เรื่องที่เราต้องจำเป็นอย่างยิ่ง ในการประสบความสำเร็จ วันนี้เราเข้าใจ คือพวกรักชาติ เขาบอกว่ารักชาติได้ แต่อย่าข้ามชาติ การรักชาติคือการเอาผลประโยชน์ของชาติเป็นที่ตั้งแค่ระบบการศึกษาของเรา เรื่องของวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ถูกทิ้งไปมาก จนทำให้เด็กรุ่นใหม่เข้าใจประเทศไทยน้อยกว่านักเรียนต่างชาติ เพราะฉะนั้นเราจะต้องกลับมาทำเรื่องพวกนี้ ต้องสร้างความรู้ และการค้นคว้าวิจัย และที่สำคัญครับ ประเทศไทยไม่มีห้องสมุดที่ดีเลย ยกเว้นจุฬาฯ ที่ผมรู้เพราะว่าลูกสาวผมไปใช้ ผมไปมหาวิทยาลัยเก่าของผมเมื่อ 2-3 อาทิตย์ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยเล็ก ๆ ห้องสมุดพัฒนาตลอดเวลา มี อี-บุ๊ก ถึง 19,000 เล่ม เขาจ่ายค่าลิขสิทธิ์ เล่มละ 1.87 ดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น แม้วันนี้เราจะต้องสร้างห้องสมุด ผมพยายามบอกว่าเราเสียเงินให้เด็ก เขาวชนของเราไปมั่วสุมอย่างไม่สร้างสรรค์ มากพอแล้ว จงเสียเงินให้เด็ก เขาวชนของเราให้มั่วสุมในสิ่งที่สร้างสรรค์เถอะ แต่ไม่มีเจ้าภาพครับ จะทำอะไรวันนี้หนักเพราะเจ้าภาพไม่มี ตำแหน่งหลายตำแหน่งว่างในระบบราชการหาคนยากมาก คนมีครับ แต่ที่เข้าทำหายาก เพราะฉะนั้นระบบ 1 คนไม่พอ พรสวรรค์ไม่พอ เจ้าภาพหรือคนรับผิดชอบไม่มี ไม่ได้ก่อให้เกิดระบบเจ้าภาพ อันนี้คือจุดที่เป็นจุดอ่อนเพราะฉะนั้นการปฏิรูประบบราชการนั้น เป็นเพียงแค่จุดเริ่มต้น ต้องมีเรื่องอีกมากมาย และที่สำคัญคือเรื่องเทคโนโลยี วันนี้ถ้าท่านทิ้งเรื่องเทคโนโลยี จบครับ ไม่ต้องอะไรมากครับ แค่เทคโนโลยีง่าย ๆ คืออินเทอร์เน็ต วันนี้ถ้าท่านไม่เข้าใจอินเทอร์เน็ต ถึงแม้ท่านจะชอบหรือไม่ชอบ ท่านก็ต้องฝ่าคลื่นลมไปให้ได้ และรัฐบาลจะมีหน้าที่ต้องเตรียมตัวเตรียมพร้อมต้องแนะนำ ต้องผลักดัน ต้องช่วย ต้องทำทุกอย่าง และขณะเดียวกัน เราต้องมีคนกลุ่มหนึ่งป่วยอยู่ ต้องรักษาเพราะฉะนั้น เขาจะโดนปัญหา จนสู้ไม่ไหว แล้วเขาจะล้มตายในที่สุด นั่นคือสิ่งที่รัฐบาลต้องทำทั้งสองเวลา เรื่องเทคโนโลยีเป็นเรื่องสำคัญ รัฐบาลจะทำ e-government ให้เสร็จภายในสิ้นปีหน้า แต่ว่าอาจจะยังไม่สมบูรณ์ เราจะพัฒนาทำให้สมบูรณ์ขึ้น และต่อไปจะเริ่มเรื่องพลเมือง (e-citizen) จะพยายามใช้ IC ship อยู่ในบัตรประชาชน และบัตรเดีว บัตร 30 บาท และอื่น ๆ ให้อยู่ในบัตรเดีวลงทุนตั้ง 10,000 ล้านบาท เพื่อเข้าใจโครงสร้างของประชากรของตัวเอง เป็นอะไรที่คุ้มค่า เพราะว่า

เราลงทุนหลายหมื่นล้านบาทเพื่อซื้อความโง่ของตัวเองมากแล้ว จะลงทุนสัก 10,000 ล้านบาทซื้อความฉลาดบ้างคงไม่เป็นไร

รัฐบาลผมอาจจะมองไม่เหมือนคนอื่น เพราะฉะนั้นเรื่อง ฮาร์ดแวร์ เราสนใจน้อย เราสนใจซอฟต์แวร์มาก ซอฟต์แวร์ในที่นี้คือ การจัดการเรื่องของวิธี เรื่องของกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการใช้ฮาร์ดแวร์ที่ลงทุนไปมากมายให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมนี่คือความคิดเกี่ยวกับการใช้ฮาร์ดแวร์ของผมขอเรียนว่าวันนี้ รัฐบาลพร้อมที่จะร่วมมือกับภาคเอกชน และขอย้ำอีกครั้งว่า รายได้มวลรวมของประเทศทั้ง 100 เปอร์เซ็นต์นั้น งบประมาณของรัฐมีเพียงแค่ 18-19 เปอร์เซ็นต์ต่อปีเท่านั้น เพราะฉะนั้น ตัวขับเคลื่อนรายได้มวลรวมที่สำคัญคือภาคประชาชน และภาคเอกชน รัฐบาลมีหน้าที่อำนวยความสะดวกผลักดันให้พวกท่านทำมาหากินกันอย่างมีความสุข อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้รายได้มวลรวมของประเทศโต สิ้นปีนี้ผมสามารถเอารายได้มวลรวมของประเทศ ในรูปแบบเงินบาทกลับมาที่เดิมในวันเพ็ญได้แล้ว แต่ในรูปแบบดอลลาร์ยังไม่ได้ ขอเวลาอีกสัก 2 ปีเศษ ๆ เงินดอลลาร์จะต้องกลับมาที่เดิมในวันที่เราเคยเพ็ญฟู ก็คิดว่าคงมีเรื่องที่ต้องทำอีกมาก มีหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า “Attention Economy” คือถ้าเราให้ความสนใจ ความละเอียดในความเข้าใจปัญหา และเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ แก้ปัญหาและทำตรงนั้นให้ดี ก็จะเกิดเศรษฐกิจในจุดนั้นเพิ่มขึ้น เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจขึ้น ก็ยกตัวอย่าง มะพร้าว 1 ลูก ท่านจะเข้าน้ำดื่มแล้วทิ้งไปก็จบไป ถ้าท่านให้ความสนใจมากกว่านั้น คือ ท่านเนื้อ เอาะกลามาใช้ประโยชน์ได้ มันใช้ได้ทั้งหมดเหมือนกันครับ วันนี้สินทรัพย์ของประเทศ มีสินทรัพย์ที่ใช้ไม่ได้อยู่มาก เราต้องเข้าใจว่าสินทรัพย์ของประเทศไม่ใช่ของรัฐนะครับ หมายถึงคนไทยทั้งประเทศและของรัฐด้วย ถ้าสินทรัพย์เหล่านั้นเปลี่ยนเป็นทุนได้ และทุนเหล่านั้นใช้ได้ในระบบเศรษฐกิจหมายถึงรัฐบาลก็มีผลงานมีรายได้มากขึ้น ผมก็สามารถใช้หนี้ที่รับมรดกเขามา 1.4 ล้านล้านบาทให้ได้ วันนี้ประเทศไทยเรามี รัฐบาลมี หนี้ภายในสูง ไม่เป็นไร เราจัดการได้ด้วยรายได้ของเบงก์ชาติส่วนหนึ่ง งบประมาณแผ่นดินอุดหนุนดอกเบี้ยอีกส่วนหนึ่ง แต่ว่าถ้าหากว่าเราสามารถเร่งรายได้ของประเทศขึ้นมาอีกหน่อย เราก็สามารถตั้งงบประมาณสมดุลได้ เราก็สามารถใช้หนี้ได้เร็วขึ้น แต่หนี้อะไรก็ไม่สำคัญเท่าหนี้ภายนอก นโยบายของผม ผมได้บอกกับธนาคารเพื่อพัฒนาเอเชีย (ADB) ไป เขามาเยี่ยมผม ผมบอกว่าประเทศไทยรู้สึกขอบคุณมากที่ ADB ได้มีส่วนในการพัฒนาประเทศไทยมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แต่ถึงวันนี้ประเทศไทยถึงแม้ยังไม่รวย แต่อยากขอพึ่งตนเอง เราจะไม่ขอู้ ADB เราขอให้ท่านเอาเงินของท่านไปให้ข้างบ้านเรากู้เถอะ เพราะท่านช่วยข้างบ้านก็เหมือนช่วยประเทศไทย เพราะวันนี้ประเทศไทยรับภาระจากข้างบ้านตามทฤษฎีกาลักน้ำ คือความเจริญของประเทศสูง การไหลมาของแรงงาน ของเสียเข้ามาใน

ประเทศไทยมาก วันนี้เราต้องผลักดันสถาบันการเงินทั้งหลายให้ไปช่วยประเทศเพื่อนบ้านแทนช่วยเรา เราจะได้ไม่เป็นหนี้ และผมได้บอกประเทศที่เจริญแล้วทั้งหลายว่า ประเทศไทยไม่ต้องการ ODA จากใครทั้งสิ้นภายใต้การนำของผม ผมแค่ต้องการความเป็นหุ้นส่วนมากกว่าสามารถวางแผน ยุทธศาสตร์ร่วมกันสามารถพูดเรื่อง FTA ได้อย่างสง่างาม

วันนี้ต้องเรียนว่า ตลาดข้างหน้ากว้างใหญ่ไพศาลมาก เรื่องของ ACD ที่จะเกิดพันธบัตรเอเชียขึ้นภายใน 2 ปี หลักของพันธบัตรเอเชีย คือ การนำเงินออมของประเทศเอเชียลงทุนเพื่อสร้างความร่ำรวยให้กับเอเชียเองบ้าง เพราะวันนี้เงินออมของเอเชียไปสร้างความร่ำรวยนอกเอเชีย นั่นคือ หลักของความร่วมมือแห่งเอเชีย ในเมื่อรัฐบาลไทยเป็นคนริเริ่มเรื่อง ACD เราก็เลยผลักดันเรื่อง ACD ที่จริงเราเคยพูดกันมานานแต่ไม่เกิดขึ้น ผมไปพูดที่เอเปค ที่เซี่ยงไฮ้ แล้วไปอาเซมที่ยุโรป แล้วเอเปคที่แมกซิโก ในวันนี้ความร่วมมือแห่งเอเชียเกิดขึ้นแล้ว แล้วในที่สุดเราต้องมีบริษัทจัดลำดับความน่าเชื่อถือของเอเชีย ทุกอย่างเป็นมืออาชีพนะครับ จันเราจะมีสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือของเอเชียเพื่อถ่วงดุล เพราะไม่เช่นนั้น เราไม่ค่อยแน่ใจ

ผมจะพูดถึงระบบทุนนิยม เราชอบไม่ชอบแต่เราก็ต้องอยู่กับมัน เพราะระบบนายทุนมากับประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นวันนี้เราต้องกลับมาดูว่า ทำอย่างไรจะให้นายมี นายมา ตาสี ตาสา ได้มีโอกาสอยู่ได้ในระบบทุนนิยม ระบบทุนนิยมแสดงว่าลัทธินิยมทุน เพราะฉะนั้นต้องมีทุน ถ้าไม่มีทุนเขาจะสร้างรายได้ได้อย่างไร ถ้ามจริง ๆ นักธุรกิจที่ร่ำรวยวันนี้ ถ้าไม่มีทุนจะสร้างรายได้ ได้อย่างไร ใครช่วยบอกผมที ผมแลกเช็ค นั่นก็คือทุน เพราะผมเอากระดาษของผมไปแลกเขา เขายอมผม เพราะตอนนั้นผมเป็นร้อยตำรวจเอก เขาเชื่อผม แต่นายมีเขียนเช็คเขาไม่เชื่อ เพราะฉะนั้นเราต้องสร้างระบบ วันนี้ประเทศไทยเรามีสินทรัพย์ที่ใช้ไม่ได้อยู่มาก เราต้องแปรเปลี่ยนให้เป็นทุนให้ได้ นี่คือการกิจที่ยิ่งใหญ่ของรัฐบาลนี้ในปี 46

ตอนนี้ถ้าถามว่าประเทศไทยเป็นอย่างไร หันกลับมาดูมหภาคครับ นักเศรษฐกิจ มหภาคทั้งหลายก็ห่วงประเทศไทยสร้างหนี้จะมีปัญหา จะขอเล่าให้ฟังวันนี้ปี 46 งบประมาณ ปี 45 ที่ผ่าน รัฐบาลเข้ามาเข้าใจว่าต้องกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับในประเทศยอมขาดดุลย์งบประมาณ 4% กว่า ผลสุดท้ายเราขาดดุลย์ไม่ถึง 3% เพราะรัฐบาลนี้ตั้งงบฯ แล้วไม่จำเป็นก็ไม่ได้ใช้ครับ นอกจากไม่ได้ใช้แล้วยังหารายได้เพิ่มขึ้น เพราะเราเร่งเศรษฐกิจ เศรษฐกิจดีรายได้ก็เพิ่มขึ้น ให้การขาดดุลย์ลดลง ผมฝันอยากเห็นงบประมาณสมดุลเร็วที่สุด แต่ถ้าเร็วไปก็หัวใจจะหยุดเต้น ผมเลยใจเย็นนิดหนึ่ง แต่ผมประหยัด จี๋เหนียว

ท่านเห็นไหมครับ ประเทศเติบโตปี 45 ไตรมาส 1 3.9 ไตรมาส 2 5.1 ไตรมาส 3 แยกที่สุด 5.5 ผลยังไม่ออก แยกที่สุดคือ 5.5 เพราะฉะนั้นยังไปนี้ ถ้าต่ำกว่า 4.5 ไม่ใช่รัฐบาลนี้ ทั้งปีเฉลี่ย เพราะไตรมาส 3 5.5 ไปแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าไตรมาส 4 ถ้าต่ำกว่า 4.5 ก็แสดงว่าไตรมาส 4 ต้องต่ำกว่า 3.5 เพราะฉะนั้นเป็นไปได้ เดือนตุลาคมเดือนแรกของไตรมาส 4 ส่งออก 12% เพราะฉะนั้นเกิน 4.5 อย่างสบาย ๆ ผมไม่แน่ใจว่าจะเกิน 4.5 หรือเปล่า แล้วทำนายผิดพลาด เพราะอะไร เพราะระบบทำนายใช้คณิตศาสตร์ธรรมดา เพราะตอนนี้วิชาพวกนี้พัฒนาไปมาก ต้องพยายามดูให้เข้าใจ เพราะฉะนั้นคนไทยบัณฑิตใจกันเอง คนไทยต้องส่งเสริมให้กำลังใจทุกคนมีความสดใส ร่างกายถึงจะสดใส ไม่ใช่ให้คนไทยเหี่ยวหมดกำลังใจไปที่ละคน สองคน มันจะไปต่อสู่เขาได้อย่างไร คนไทยต้องฮึกเหิม ต้องสู้ ต้องช่วยตัวเอง

ตอนแรกผมเข้ามาเป็นรัฐบาลใหม่ ๆ นักลงทุนถามผมว่า มีนโยบายอย่างไร ผมบอกว่า “help yourself before god can help you” แปลเป็นไทย ก็คือ อัดดาหิ อัดดาโนนาโถ คือ ผมจะช่วยตัวเอง ท่านเชื่อผม ผมอยู่กับนักลงทุนมากมาย ดูแลได้อย่างไร พูดยังไง ถ้าพื้นฐานคุณไม่ดี เขาไม่ลงทุนหรอก เพราะฉะนั้นผมจึงไม่สนใจ ผมจะนั่งทำงานพัฒนาเศรษฐกิจของเราให้ดี ไม่ต้องจ้อเขา เข้ามาลงทุน ถ้าไม่ดี จ้ออย่างไรเขาก็ไม่มา เรากำลังเข้าใจผิด เพราะฉะนั้นเราต้องยืนบนลำแข้งของตนเอง พัฒนาด้วยตัวเองให้ได้ เพราะฉะนั้นการแก้ไขปัญหาในภาคของเศรษฐกิจในประเทศนั้น จะเป็นกุญแจสำคัญ

ผมกลับมาที่ภาพรวม การเติบโตของรัฐบาลปี 45 การเติบโตขนาด 4.5 ขึ้น เป็นครั้งแรกที่มีการเติบโตที่หนี้ภายนอก ในอดีตหนี้ภายนอกพุ่งกระชูด ในยามที่ประเทศเฟื่องฟูสูงสุดเรามีหนี้ภายนอกถึง 113 พันล้าน มีเงินสำรองเพื่อไว้ 39.9 พันล้าน แต่วันนี้ เงินสำรองเราเหลือ 37 น้อยกว่าตอนนั้น 2.9 แต่มีหนี้ภายนอกของเรา มีเพียงแค่ 64 พันล้าน ที่สวียไปกว่านั้นคือ หนี้ระยะสั้น มีแค่ 13 พันล้านเท่านั้นเอง ซึ่งโดยปกติ เงินสำรองเป็น 2 เท่าของ หนี้ระยะสั้น ถือว่าดีมาก นี่เราเกือบ 3 เท่า เพราะฉะนั้นวันนี้ตัวเลขภาพรวมเราไม่มีปัญหา แล้วยังไม่พอ ในประเทศยังมีสภาพคล่องเหลือ ทุกคนมองเป็นอันตราย แต่ผมมองเป็นโอกาส สภาพคล่องเหลืออยู่ในระบบสถาบันการเงินตั้งเท่าไร แปรแสนล้านได้ไหม ผมจำตัวเลขไม่ได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็เป็นอันตราย ของสถาบันการเงิน แต่ผมมองเป็นโอกาส

รัฐบาลนี้แก้ปัญหาได้เร็วเพราะอะไร เพราะวิธีการงบประมาณ ที่ไม่เหมือนในอดีต ถ้าอะไรเป็นนโยบายเป็นเรื่องที่ต้องทำเดี๋ยวนี้ เงินมีทันที แต่ในสมัยก่อนไปสัญญากับประชาชนไว้ อีก 2 ปีครึ่ง ประชาชนไม่อดทนพอที่จะรอ 2 ปีครึ่ง เพราะว่ากว่าจะเสนองบประมาณ กว่าที่จะตั้งโครงการ

กว่าจะผ่านรัฐสภา กว่าจะเบิกงบประมาณมาใช้ สมัยนี้ประกาศดูมเข้ามาแถลงนโยบาย เอาเข้ามาเป็นนโยบายรัฐบาลมาถึงวันรุ่งขึ้นสั่งเตรียมการทำ 6 เดือน ดำเนินการได้ เพราะฉะนั้นวันนี้ประเทศมีโอกาสมากเพราะประเทศมีสภาพคล่องเหลือ พอพูดถึงความเสมอภาคผมก็ต้องหันกลับมาบอกธนาคารพาณิชย์ทั้งหลาย มีหนังสือที่ผมพูดถึง นายเกร์ สุเวอร์ เขาบอกว่า ผู้นำสมัยนี้ต้องรู้จักคำว่า คั่นคว่ำ ประวัติศาสตร์ และคูแวนโน้ม เพื่อดูว่าผลกระทบกลับตอนนี้และอนาคตเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้น ธนาคารพาณิชย์ ต้องกลับไปหาประวัติศาสตร์การทำธนาคารสมัยโบราณ วันนี้ธุรกิจถอยหลังลงไป มีความเหมือน และความต่างจากอดีตการทำธนาคารสมัยโบราณ ต้องถามคุณชิน ต้องถามคุณอุเทน ว่าสมัยก่อนอบรมผู้จัดการสาขาอย่างไร ผู้จัดการสาขา รู้จักลูกค้าหมดเลยครับ ว่าง ๆ ก็แวะไปกินกาแฟร้านลูกค้า ห้องแถวโน้น ห้องแถวนี้ รู้จักกันหมด รู้ว่าลูกค้าคนนี้ไม่ใช่เงินผิดประเภท รู้ว่าลูกค้าคนนี้กูไปแล้วไปทำมาหากิน วันนี้แะอยู่ไม่เป็นไร ให้เงินไปช่วยเดี๋ยวกี้พื้น พื้นเสร็จก็มาเป็นลูกค้าที่ดีของธนาคารต่อไป เป็นลักษณะงูกินดิน แต่สมัยนี้รู้จักกันน้อย สาขาปล่อยน้อย สาขาใหญ่ปล่อยกู້รวม เพราะฉะนั้นในวันนี้ต้องกลับมามองในประวัติศาสตร์ แล้วก็แวนโน้ม และความเป็นจริง เพราะฉะนั้นธนาคารปล่อยเงินไม่ออก เมื่อปล่อยเงินไม่ออก ผลสุดท้ายมาหากินผลต่างที่กว้างขึ้นระหว่างเงินฝากและเงินกู้ ผมทนได้ไม่นานนะครับ ผมเข้าใจว่าเบงค์วันนี้รอดตายไม่ได้ถ้าผลต่างน้อย ยอมให้เอาเปรียบได้ไม่นานนะ ท่านต้องเร่งทำงาน ธนาคารต้องเร่งทำงาน เพราะวันนี้เราต้องมีระบบ ต้องร่วมกันเดิน ธนาคารต้องยอมทำงาน รายย่อยต้องขยัน ต้องรู้จักลูกค้า ผู้จัดการสาขา ถ้าไม่รู้จักลูกค้า 80% โดยเฉพาะลูกค้าเงินกู้ ถือว่ามีอด ถ้ารู้จักลูกค้าสามารถจับมือกันได้สบายมาก เหมือนกับกองทุนหมู่บ้านของผมครับ กรรมการหมู่บ้านรู้จักชาวบ้านหมด เพราะฉะนั้นเขาจะปล่อยใคร เขารู้คนนี้ค้าเขาไม่ปล่อย เขารู้คนนี้เลี้ยงเป็ดอยู่ เอาไปห้าพัน ให้กู้ไปเมื่อขายไข่เป็ดได้ก็มาส่งดอก

ระบบกำปาโด สมัยก่อน คืออะไร ในอดีตบางอย่างที่ยังใช้ได้ ในยุคที่มันเปลี่ยนวันนี้ระบบกำปาโด อาจจะยังใช้ได้ในชนบท เช่นระบบธนาคารประชาชนของผม วันนี้ธนาคารประชาชนประชาชนต้องการธนาคารสำหรับประชาชนมาก แต่การทำงานไม่ทัน ไม่ทันตั้งตัวแทนได้ครับ อีกหน่วยกองทุนหมู่บ้านผมนี้แหละ กรรมการหมู่บ้านผมนี้แหละคือตัวแทนกำปาโด ของธนาคารละ เขาก็จะมากู้จากธนาคารไปปล่อยต่อให้คนในหมู่บ้าน เขาก็จะกินผลต่าง ก็จะเป็นรายได้ของหมู่บ้าน สร้างสวัสดิการหมู่บ้าน หมู่บ้านเกิดความสามัคคีกัน เท่ากับมีธนาคารอยู่ในหมู่บ้าน ถ้าเราไม่ผ่านขั้นตอนนี้ เราไม่สามารถลดความยากจนได้ เราทำตรงนี้ทำเรื่องภาพรวมทางการเงิน ทำวิสาหกิจขนาดย่อย แล้วก็ส่งเสริม SME ให้ธนาคารทำงาน ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนได้

ที่อยากพูดเรื่องสุดท้าย ก็คือเรื่องของพรสวรรค์ ยุคนี้เขาเรียกว่า เป็นยุคที่ตามล่าหาคนฉลาด ในอนาคตข้างหน้า ถ้าภาคธุรกิจเขาแย่งกันหาคนฉลาด เขาย้ายตามความฉลาด เขาไม่ได้ย้ายตามวุฒิ การศึกษา ได้ปริญญาเอก อาจจะย้ายนิดเดียว แต่นี่ไม่จบอะไรเลยแต่ฉลาด เอาไปสูงหน่อย เพราะมี ประสบการณ์ทำอะไร ได้ดีหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศสู่สังคมบนพื้นฐานความรู้ ไม่ว่าจะเป็นการฟื้นฟูธรรมชาติที่เสียหายมานาน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยอาศัยเศรษฐกิจภายในประเทศให้มีความสมดุลกับการเจริญเติบโตทางด้านการส่งออก เป็น เรื่องที่หนักแต่ไม่หนักใจ ทำได้ ทำไหว トラバドที่คนไทยยังเชื่อมืออยู่ก็ทำต่อไป ถ้าเลิกเชื่อมือก็ให้ คนอื่นทำ ขอเรียนว่าไม่มีการกิจส่วนตัว วันนี้ภารกิจของผมก็คือว่า ทำประเทศไทยให้ดีขึ้นให้ได้ แล้ววางระบบเพื่อให้คนรุ่นหลัง ได้มารับช่วงประเทศไทยในสถานะที่ดีขึ้น และเป็นสถานะที่พร้อม กับการแข่งขันทุกรูปแบบ จากยุคโลกาภิวัตน์

ขอขอบคุณและอวยพรให้ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ ให้กำลังใจครับ วันนี้ ข้างหน้าผมหมดหนทางไปแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีเสียงว่าฝนจะตกแต่คิดว่าฟ้าสว่างสำหรับคนไทยทุกคน ขอขอบคุณครับ